

prøveløsladelse af livstidsfanger. Disse medlemmer ville foretrække, at løsladelse fortsat skete ved benådning, men de kunne i øvrigt tiltræde, at grænsen blev sat ved 12 år, såfremt der skulle gælde en regel om prøveløsladelse.

Under Straffelovrådets behandling af spørgsmålet i betænkning nr. 1099/1987 var der enighed om, at løsladelse fra livstidsstraf burde kunne ske ved prøveløsladelse efter forløbet af en mindstetid. Der var endvidere enighed om, at der skulle bestå en pligt for myndighederne til at tage stilling til prøveløsladelsesspørgsmålet ved udløbet af mindstetiden. Før - og i princippet også efter - udløbet af mindstetiden skulle løsladelse som hidtil kunne ske ved benådning.

Der var imidlertid ikke enighed i Straffelovrådet om, hvilken kompetenceordning der skulle gælde med hensyn til afgørelser om prøveløsladelse, eller hvilken mindstetid der skulle gælde. Der var imidlertid enighed om, at afgørelser om løsladelse fra livstidsstraf er af så speciel karakter, at de burde undergives domstolskontrol.

Et flertal af Straffelovrådets medlemmer foreslog, at mindstetiden fastsættes til 14 år, og at løsladelsesspørgsmålet herefter umiddelbart indbringes for retten til afgørelse. Flertallet forudsatte, at løsladelse af livstidsdømte i almindelighed som hidtil skulle ske ved benådning, således at domstolenes opgave ville være at udøve kontrol med frihedsberøvelsens varighed for den marginale gruppe af tilfælde med særligt lange afsoningstider.

Et mindretal af Straffelovrådets medlemmer foreslog, at løsladelse i almindelighed burde ske ved prøveløsladelse i stedet for ved benådning. Afgørelse om prøveløsladelse burde - som med hensyn til alle andre fængselsstraffe - træffes af Justitsministeriet, men der burde være adgang til domstolsprøvelse af et afslag på prøveløsladelse senest efter 12 års afsoning. Mindretallet ville dog ikke udtale sig imod en ordning, hvor efter domstolsprøvelse af et administrativt afslag først kan ske efter 14 års afsoning af livstidsstraf. I så fald anbefalede mindretallet, at en administrativ stillingtagen til løsladelsesspørgsmålet skulle være obligatorisk efter 10 års forløb og herefter - i tilfælde af afslag - med ét års mellemrum.

Spørgsmålet om prøveløsladelse af livstidsdømte er ikke behandlet af arbejdsgruppen i betænkning nr. 1181/1989, og regler om behandlingen af sådanne sager, herunder om eventuel domstolsprøvelse, er således ikke medtaget i arbejdsgruppens lovudkast.

3.2.2. Både ved afgivelsen af udtalelsen i 1963 og betænkning nr. 1099/1987 var der i Straffelovrådet enighed om, at det i sig selv er et ret formelt problem,

om løsladelse fra livstidsstraf skal ske ved benådning eller prøveløsladelse, idet det reelle indhold af løsladelsesspraksis bør kunne blive det samme, uanset om afgørelserne træffes ved benådning eller prøveløsladelse. Ved den fornyede drøftelse af spørgsmålet i betænkning nr. 1355/1998 er dette fortsat Straffelovrådets opfattelse.

Alligevel er det Straffelovrådets opfattelse, at der er visse fordele knyttet til anvendelsen af prøveløsladelse frem for benådning. Dette hænger sammen med, at Straffelovrådet finder, at der bør foreskrives en pligt til at tage spørgsmålet om løsladelse af livstidsdømte op til overvejelse efter en vis årrække. Fastsættelsen af en sådan pligt stemmer mindre godt med benådningens natur. Endvidere finder Straffelovrådet, at spørgsmålet om frihedsberøvelsens varighed er en afgørelse af så væsentlig karakter, at den efter en vis årrække bør være undergivet domstolskontrol. Dette vil være udelukket med den nuværende retstilstand, hvor løsladelse af livstidsdømte kun kan ske ved benådning.

Der er derfor i Straffelovrådet enighed om, at der bør indføres adgang til at løslade livstidsdømte ved prøveløsladelse efter forløbet af en mindstetid. Ved udløbet af mindstetiden indtræder der en pligt til at tage stilling til løsladelsesspørgsmålet. Før udløbet af mindstetiden bør løsladelse som hidtil kun ske ved benådning. Efter udløbet af mindstetiden vil benådning naturligvis også kunne ske, men dette må antages at få begrænset praktisk betydning ved siden af adgangen til prøveløsladelse.

Straffelovrådet har herefter overvejet, hvilken kompetenceordning der skal gælde med hensyn til afgørelser om løsladelse fra livstidsstraf, og hvilken mindstetid der skal gælde.

Straffelovrådet finder det mest naturligt, at afgørelse om prøveløsladelse af livstidsdømte træffes af Justitsministeriet, således som det sker med hensyn til alle andre fængselsstraffe. Den administrative ordning, som er beskrevet i pkt. 3.1. ovenfor, har efter rådets opfattelse fungeret tilfredsstillende, og de dømtes retssikkerhed tilgodeses fuldt ud, hvis der fastsættes regler om adgang til domstolsprøvelse af de administrative afgørelser. Herved bevares også fordelene ved, at den primære afgørelse træffes af en central instans, der har overblik over løsladelsesspraksis, og som vil have klarlagt sagens konkrete omstændigheder og formuleret en begrundelse for et eventuelt afslag, som herefter kan efterprøves af retten.

Ved afgørelse af, hvilken mindstetid der skal gælde, inden prøveløsladelsesspørgsmålet tages op, har Straffelovrådet taget udgangspunkt i den gældende praksis, som den er beskrevet ovenfor i pkt. 3.1., og